

CATÀLEG DE
PLANTES AUTÒCTONES
del viver forestal de les Illes Balears

CEFORIMENUT

CENTRE FORESTAL DE LES ILLES BALEARS

CATÀLEG DE
PLANTES AUTÒCTONES
del viver forestal de les Illes Balears

**Conselleria d'Agricultura,
Pesca i Medi Natural**

Direcció General de Medi Natural
i Gestió Forestal

CEFORIMENUT
CENTRE FORESTAL DE LES ILLES BALEARS

XARXA
FORESTAL

Aquest catàleg té com a objectiu facilitar a la ciutadania el coneixement de les espècies autòctones que es produeixen en el viver del Centre Forestal de les Illes Balears - Finca de Menut (CEFOR). Aquestes poden constituir una alternativa a les plantes al·lòctones (no pròpies d'un territori) que fem en els nostres jardins, evitant així que moltes d'aquestes plantes al·lòctones es puguin convertir en invasores quan es naturalitzen i es dispersen pel nostre entorn natural.

A la finca de Menut es va ubicar el viver forestal promogut pel Districte Forestal, l'any 1933. En l'actualitat forma part del Centre Forestal de les Illes Balears (CEFOR). Des d'aleshores, el centre ha passat per diferents fases, més o menys actives, tot i que la prioritat sempre ha estat la producció de planta forestal autòctona de qualitat de les Illes Balears.

En els darrers anys s'han anat incorporant altres funcions, com a centre d'investigació i innovació forestal, de conservació dels recursos genètics forestals en el banc de llavors, de divulgació de la cultura forestal i de la prevenció d'incendis mitjançant la sensibilització forestal.

Tota la planta que s'hi produeix disposa de la seva traçabilitat, des de la recollida de la llavor fins com i quan

s'ha produït, a més a més, disposa del seu Passaport Fitosanitari. La recollida de llavors o de propàguls es realitza arreu de totes les Illes per tal de preservar la diversitat genètica de les espècies.

Aquestes plantes produïdes en el CEFOR es destinen principalment a:

- » **Reforestacions i restauracions** d'hàbitats, i **plans de recuperació d'espècies vegetals** (en situació de perill d'extinció) que efectua la pròpia Conselleria o altres institucions.
- » **Jardineria mediterrània** de baix manteniment i amb un consum reduït d'aigua.

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

Reforestacions i restauracions d'hàbitats

Una reforestació consisteix a plantar arbres en àrees que alguna vegada han estat cobertes de bosc, però que han estat degradades o desforestades a causa de l'activitat humana o a altres impactes com són els incendis forestals. Té com a objectiu restaurar els ecosistemes forestals i augmentar la cobertura de boscos per proporcionar una ampla gamma de beneficis, com per exemple la conservació de la biodiversitat, la protecció del sòl, la mitigació del canvi climàtic, la captura de carboni i la millora de la infiltració d'aigua als aqüífers.

La idea d'una restauració d'hàbitats és la mateixa que en una reforestació, però en aquest cas canvia una mica l'objectiu, que no és només aconseguir una cobertura boscosa, sinó que pot ser aconseguir un hàbitat determinat, encara que aquest no disposi d'arbres. Els beneficis d'una restauració d'hàbitats degradats són els mateixos que els d'una reforestació.

Per tal de destriar les espècies i ajudar a aconseguir aquests objectius, al catàleg hi trobareu una petita descripció de cada un dels boscos presents a les Illes Balears, així com les plantes que es produeixen al viver i que poden ser utilitzades com a espècies clau per a la recuperació de cada tipus de bosc o hàbitat.

Jardineria mediterrània amb plantes autòctones

En els últims anys han aparegut diversos conceptes en el camp de la jardineria, com ara la jardineria sostenible, de baix manteniment, xerojardineria o mediterrània, però sovint aquests termes s'han buidat de significat.

A l'hora de dissenyar un jardí, és important tenir en compte la natura com a la nostra aliada i establir un equilibri entre el jardí i el seu entorn. Això implica observar la biodiversitat de la zona en què volem establir el jardí i plantar les espècies vegetals que mantinguin o fins i tot millorin la biodiversitat. A més, cal seleccionar espècies adaptades a l'entorn per evitar costos elevats de manteniment i tenir tolerància amb les espècies, tant vegetals com animals, que colonitzaran el nostre jardí. Malauradament, encara és comú pensar que tot allò que no estava previst a un jardí ha de ser erradicat, com són per exemple les mal anomenades “males herbes”.

És impossible esperar que un jardí estigui totalment separat de la natura que l'envolta. Les plantes no es mantenen estàtiques ni aïllades, sinó que interactuen amb altres plantes, animals i microorganismes del seu entorn. Les plantes del nostre jardí poden ser una zona de nidificació, un refugi o una font d'aliment per a la fauna local.

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

Les plantes atrauen o repel·leixen insectes i se poden comunicar entre si, intercanviant substàncies químiques. També col·laboren i competeixen pels recursos, es propaguen, retrocedeixen i reaccionen als canvis estacionals.

Quan creem un espai verd tenim control sobre on plantem, però tot el que passa a partir d'aquest moment al seu voltant és part d'un engranatge que no sempre és fàcil de predir. Aquesta imprevisibilitat i el canvi són motors de la biodiversitat, però també ho és el coneixement que anem adquirint. Crear i gestionar un jardí amb aquesta filosofia és un repte que implica aprendre a observar. Aquesta observació ens ajuda a connectar amb l'entorn natural i ens proporciona els coneixements necessaris per dirigir els jardins cap a l'equilibri adequat entre les persones i la natura.

Els sistemes insulars són fràgils i vulnerables a l'arribada de noves espècies (animals i vegetals) en un món globalitzat. La jardineria ornamental tradicional suposa una de les principals fonts d'introducció de plantes foranes (també conegudes com a exòtiques o al·lòctones) que han incrementat el perill d'invasions biològiques o l'arribada de noves malalties com és la *Xylella* o el cas de la introducció de la serp de ferradura.

A les Illes Balears s'han comptabilitzat al voltant de 600 espècies vegetals exòtiques de les quals 100 poden tenir potencial invasor del medi natural, 44 d'aquestes figuren en el «Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras» (Real Decreto 630/2013, de 2 d'agost). Moltes d'aquestes són plantes ornamentals amb un elevat potencial invasor, i al Decret **queda prohibida la seva possessió, el transport, el tràfic i el comerç d'exemplars vius o morts**. Hi trobem plantes que s'han utilitzat

Viver Forestal de les Illes Balears (CEFOR-Menut)

tradicionalment en jardineria com són: *Agave americana*, *Ailanthus altissima*, *Araujia sericifera*, *Asparagus asparagoides*, *Carpobrotus* spp., *Cortaderia* spp., *Cylindropuntia* spp., *Ipomoea indica*, *Opuntia* sp. pl., *Pennisetum* sp. pl., *Senecio inaequidens*, *Tradescantia fluminensis*, etc.

En un context de canvi climàtic com el que estem vivint i davant del perill de l'arribada de noves espècies més adaptades a les noves condicions, com són l'augment de la temperatura i la disminució de la pluviometria, caldrà

avaluar el risc d'invasió d'aquestes plantes, de les quals encara es desconeix el comportament.

La ciutadania i el sector de la jardineria en general tenen així la responsabilitat d'evitar la propagació al medi natural d'aquestes espècies potencialment invasores, que poden representar una amenaça. Aquest catàleg vol promoure uns coneixements per fer una gestió apropiada, per tal d'evitar plantar espècies foranes que poden colonitzar el medi natural, desplaçar la flora autòctona i canviar el paisatge. Per això, triar plantes autòctones de les Illes Balears i produïdes aquí, suposa apostar per cuidar el nostre paisatge, la nostra flora, la nostra fauna i fins i tot el nostre propi benestar.

Des del CEFOR s'ha elaborat aquest catàleg com una eina per donar a conèixer i oferir informació sobre les diferents espècies produïdes al viver. Cal dir que **no totes les espècies estan disponibles a totes les campanyes, i a vegades algunes espècies poden estar exhaurides.**

Prèvia sol·licitud administrativa, es pot donar planta de forma gratuïta amb finalitats didàctiques i de sensibilització forestal a centres educatius, aules de natura, tallers, fundacions i entitats sense ànim de lucre. I per últim s'entrega subjecta a preus públics, a empreses forestals i de jardineria i al públic en general.

Com utilitzar aquest catàleg

El catàleg s'articula com a llista d'espècies amb el nom científic, un nom popular, la distribució per illes, l'hàbitat forestal on poden viure, la mida mitjana que pot arribar a tenir cada espècie, l'època i color de la floració i de la fructificació. També altres aspectes com si disposen de fruits secs o carnosos, les necessitats hídriques, la insolació que necessiten, el seu port, si són resistents a l'esprai marí o

a condicions salines, si atreuen papallones, l'interès apícola tant per pol·len com per nèctar, si atrauen ocells, si són resistents als herbívors, si són plantes aromàtiques, si són adients per fer bardisses, si són plantes espinoses, si tenen parts comestibles o són tòxiques i per últim si es poden utilitzar per fer infusions o com a condiment. Aquí teniu la llegenda explicativa de cada concepte:

Llegenda

ENDEMISME: Si: No:

ILLES

Ma.: Mallorca | Me.: Menorca | Ei.: Eivissa
For.: Formentera | Ca.: Cabrera | Dra.: Dragonera

ÈPOCA FLORACIÓ / FRUCTIFICACIÓ:

Primavera Estiu Tardor Hivern

TIPUS FRUIT:

S: Sec C: Carnós

NECESSITATS HÍDRiques

👉 Baixes 🌊 Mitjanes 🌊🌊 Elevades

INSOLACIÓ:

☀️ Directe ☀️🌿 Ombra o semiombra

PORT:

🌳 Arbre 🌱 Arbust 🌿 Mata herbàcia o llenyosa

TOLERÀNCIA SALINITAT:

(res) Gens tolerant * Tolerant ** Molt tolerant

ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS (NÈCTAR / POL-LEN):

🐝 Baix interès m: Planta productora de melats
🐝🐝 Interès mitjà
🐝🐝🐝 Interès elevat

ATREUEN:

🦋 Papallones | 🐦 Ocells

RESISTENT A HERBÍVORS:

PER BARDISSA: Si: No:

ESPINOSA: Si: No:

AROMÀTICA: Si: No:

PARTS COMESTIBLES:

🍵 Tija | 🍃 Fulla | 🍏 Fruit | 🍷 Llavor
☠️ Tòxica

INFUSIÓ O CONDIMENT: ☕

Índex

per nom científic | nom comú

<i>Acer granatense</i> Rotaboc	35
<i>Achillea maritima</i> Herba de Trucadors.....	27
<i>Ammophila arenaria</i> Borró	27
<i>Ampelodesmos mauritanicus</i> Càrritx.....	11
<i>Anagyris foetida</i> Garrover del dimoni.....	19
<i>Anthemis maritima</i> Bolig de mar.....	31
<i>Anthyllis cytisoides</i> Albada	11
<i>Arbutus unedo</i> Arboçera.....	15
<i>Artemisia caerulescens</i> subsp. <i>gallica</i> Donzell marí	31
<i>Asparagus horridus</i> Espereguera	19
<i>Astragalus balearicus</i> Eixorba-rates negre.....	31
<i>Buxus balearica</i> Boix	37
<i>Calystegia soldanella</i> Campaneta de la mar.....	27
<i>Capparis spinosa</i> Taparera.....	35
<i>Carlina corymbosa</i> Card negre	19

Arbutus unedo

<i>Celtis australis</i> Lledoner.....	23
<i>Ceratonía siliqua</i> Garrover.....	19
<i>Chamaerops humilis</i> Garballó.....	19
<i>Cheirolophus intybaceus</i> Bracera de roca.....	35
<i>Cistus albidus</i> Estepa blanca.....	11
<i>Cistus clusii</i> Romaní mascle.....	27
<i>Cistus creticus</i> Estèpera blava.....	11
<i>Cistus monspeliensis</i> Estepa llimonenca.....	19
<i>Cistus salviifolius</i> Estepa negra.....	11
<i>Clematis flammula</i> Vidriella.....	23
<i>Clinopodium rouyanum</i>	37
<i>Cneorum tricoccon</i> Olivella.....	19
<i>Coronilla juncea</i> Coroneta.....	11
<i>Coronilla valentina</i> subsp. <i>glauca</i> Carolina.....	19
<i>Crataegus monogyna</i> Cirerer de pastor.....	23
<i>Crithmum maritimum</i> Fonoll marí	31
<i>Dianthus rupicola</i> subsp. <i>bocchoriana</i> Clavell de roca.....	35
<i>Digitalis minor</i> Didalera.....	35
<i>Ephedra fragilis</i> Trompera	19
<i>Erica arborea</i> Bruc.....	15
<i>Erica multiflora</i> Xiprell.....	11
<i>Eryngium maritimum</i> Card marí	27
<i>Euphorbia characias</i> Lletretera de visc.....	15
<i>Euphorbia dendroides</i> Lleterassa	20

Lomelosia cretica

<i>Euphorbia pithyusa</i> Lletretera.....	20
<i>Ferula communis</i> Canaryferla.....	20
<i>Fraxinus angustifolia</i> Fleix	23
<i>Fumana laevis</i>	11
<i>Glaucium flavum</i> Cascall marí	27
<i>Globularia alypum</i> Cossiada.....	11
<i>Halimium halimifolium</i> Estepa d'arenal	12
<i>Hedera helix</i> Heura	15
<i>Helianthemum caput-felis</i> Caps de moix.....	27
<i>Helichrysum italicum</i> subsp. <i>tyrrhenicum</i> Semprevida.....	31
<i>Helichrysum stoechas</i> Flor de tot l'any	27
<i>Helleborus foetidus</i> Palònia pudenta	15
<i>Hippocrepis balearica</i> Violeta de penyal	35
<i>Hypericum balearicum</i> Estepa joana	37

<i>Hypericum perforatum</i> Herba de Sant Joan	23
<i>Juncus acutus</i> Jonc.....	31
<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>macrocarpa</i> Càdec.....	27
<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i> Ginebró.....	12
<i>Juniperus phoenicea</i> subsp. <i>turbinata</i> Savina.....	28
<i>Launaea cervicornis</i> Socarrell	31
<i>Laurus nobilis</i> Llorer.....	23
<i>Lavandula dentata</i> Gal·landa.....	12
<i>Lavandula stoechas</i> Tomaní	12
<i>Limonium virgatum</i> Saladina	31
<i>Lomelosia cretica</i> Col de penya	35
<i>Lonicera implexa</i> Garravera.....	20
<i>Lotus cytisoides</i> Trèvol de platja	28
<i>Lotus dorycnium</i> Botja.....	20

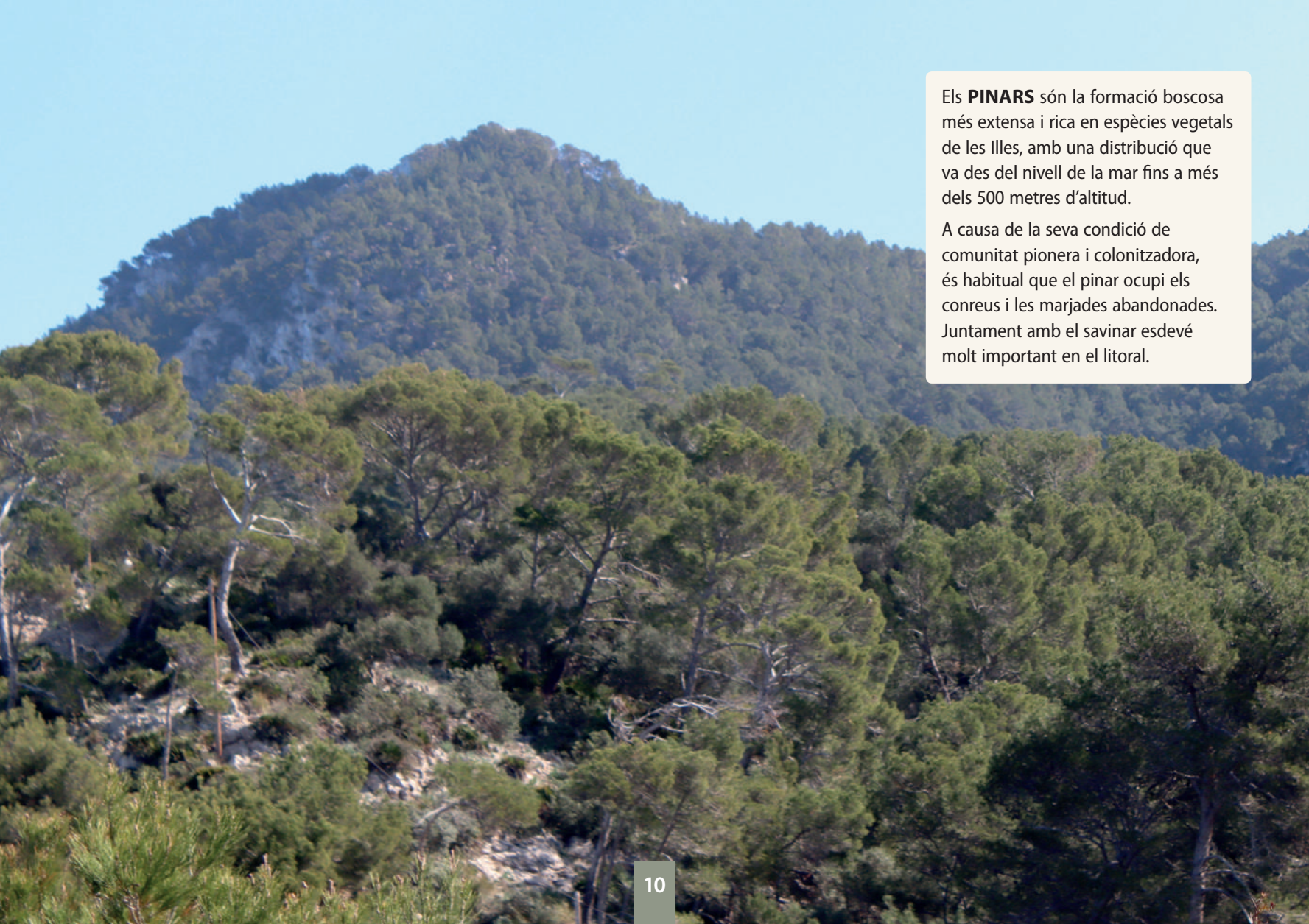
Santolina magolica

<i>Malva subovata</i> Malva	32
<i>Medicago arborea</i> Alfals arbori	20
<i>Medicago citrina</i> Alfals arbori marí	20
<i>Myrtus communis</i> Murtera	15
<i>Olea europaea</i> Ullastre	20
<i>Ononis ramosissima</i> Aloreus.....	28
<i>Paonia cambessedesii</i> Peònia.....	15
<i>Pallenis maritima</i> Botó de foc	32
<i>Pancreatium maritimum</i> Lliri de mar.....	28
<i>Phillyrea angustifolia</i> Aladern de fulla estreta.....	12
<i>Phillyrea latifolia</i> Aladern de fulla ampla.....	15
<i>Phillyrea media</i> Aladern menorquí	20
<i>Phlomis italica</i> Estepa blanera.....	15
<i>Pinus halepensis</i> Pi.....	12
<i>Pinus pinaster</i> Pinastre.....	12
<i>Pinus pinea</i> Pi ver.....	12
<i>Pistacia lentiscus</i> Mata	21
<i>Populus alba</i> Poll blanc	23
<i>Populus nigra</i> Poll negre	23
<i>Prunus spinosa</i> Aranyoner	23
<i>Quercus cerrioides</i> Roure.....	24
<i>Quercus coccifera</i> Coscoll	12
<i>Quercus ilex</i> Alzina.....	16
<i>Rhamnus alaternus</i> Llampúdol.....	21
<i>Rhamnus ludovici-salvatoris</i> Llampúdol bord.....	16
<i>Rubus ulmifolius</i> Abatzer.....	24
<i>Ruscus aculeatus</i> Cirerer de betlem	16
<i>Ruta chalepensis</i> Ruda	13

Myrtus communis

<i>Ruta montana</i> Ruda de bosc.....	13
<i>Salvia rosmarinus</i> Romaní.....	13
<i>Santolina magonica</i> Camamil·la.....	32
<i>Tamarix canariensis</i> Tamarell.....	32
<i>Tamarix gallica</i> Tamarell	32
<i>Teucrium asiaticum</i> Brutònica.....	37
<i>Teucrium balearicum</i> Eixorba-rates blanc	37
<i>Teucrium capitatum</i> subsp. <i>majoricum</i> Herba de Sant Ponç.....	13
<i>Teucrium dunense</i> Herba de Sant Ponç de platja	28
<i>Thinopyrum junceum</i> Fenàs de platja	28
<i>Thymbra capitata</i> Frígola	13
<i>Thymelaea velutina</i> Peu de milà.....	28
<i>Ulmus minor</i> Om.....	24
<i>Viburnum tinus</i> Marfull	16
<i>Vinca difformis</i> Proenga	24
<i>Viola alba</i> Viola	16
<i>Vitex agnus-castus</i> Aloc.....	24

Els **PINARS** són la formació boscosa més extensa i rica en espècies vegetals de les Illes, amb una distribució que va des del nivell de la mar fins a més dels 500 metres d'altitud.

A causa de la seva condició de comunitat pionera i colonitzadora, és habitual que el pinar ocupi els conreus i les marjades abandonades. Juntament amb el savinar esdevé molt important en el litoral.

Pinar

Nom científic Nom comú	ENDEMIISME ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
		ALÇADA	AMPLADA												NECTAR	POL·LEN								
<i>Ampelodesmos mauritanicus</i> Càrritx	Ma. Me.	0,8-2	0,8-1							S														
<i>Anthyllis cytisoides</i> Albada	Ma. Ei. For. Dra.	0,8-1,2	0,8-1,2							S														
<i>Cistus albidus</i> Estepa blanca	Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,6-1	0,6-1							S														
<i>Cistus creticus</i> Estèpera blava	Me.	0,4-0,8	0,6-0,8							S														
<i>Cistus salviifolius</i> Estepa negra	Ma. Me. Ei. For.	0,4-1	0,6-1							S														
<i>Coronilla juncea</i> Coroneta	Ma. Me.	0,4-0,6	0,4-0,6							S														
<i>Erica multiflora</i> Xiprell	Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,5-1,5	0,5-1							S														
<i>Fumana laevis</i>	Ma. Me. Ei. For.	0,1-0,3	0,2-0,3							S														
<i>Globularia alypum</i> Cossiada	Ma. Me. Ei. Ca.	0,3-0,5	0,3-0,5							S														

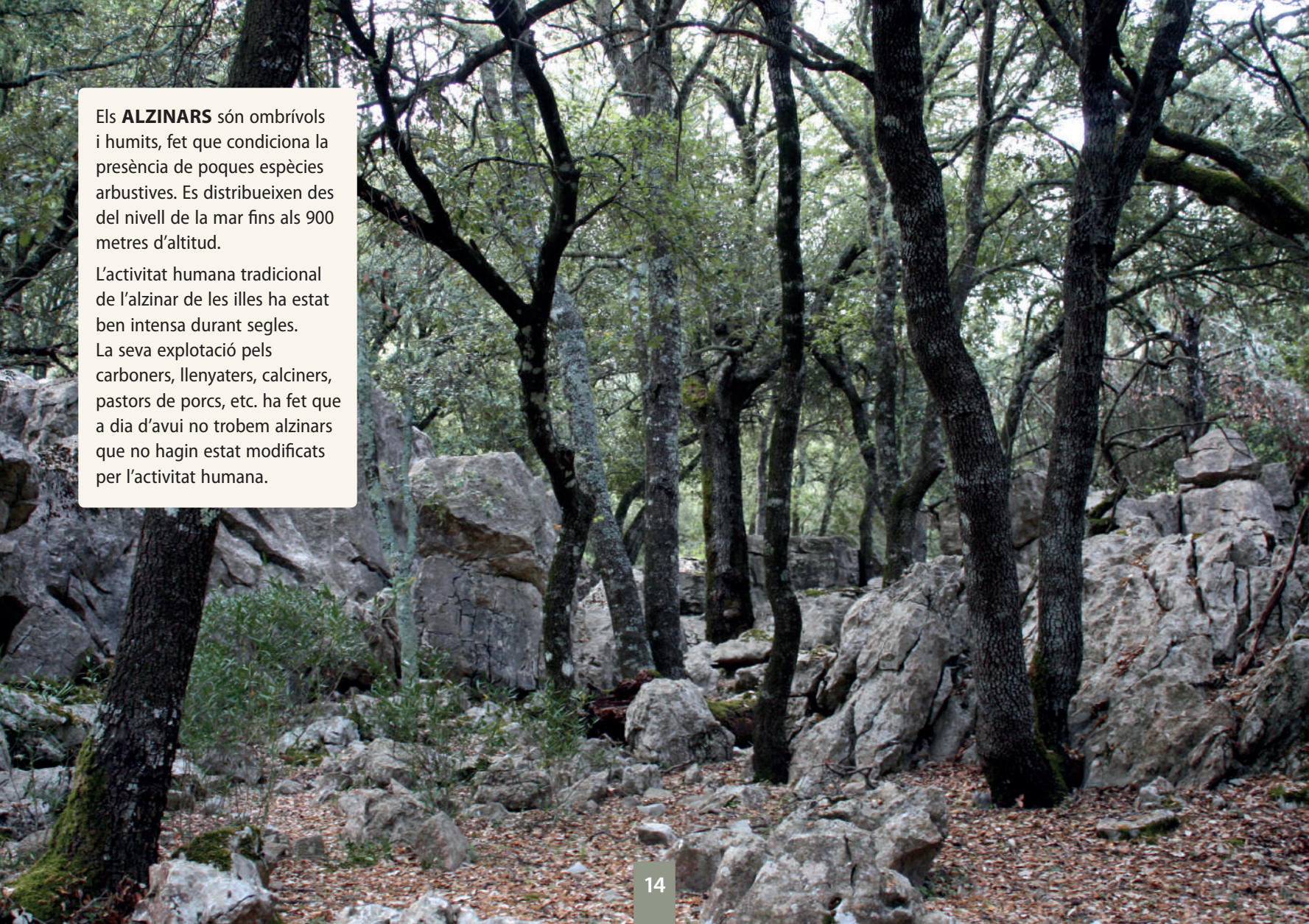
Pinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT	
			ALÇADA	AMPLADA	1	2	3	1	2	3						NECTAR	POL·LÈN									
<i>Halimium halimifolium</i> Estepa d'arenal		Ma.	1-1,5	1-1,5							S															
<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>oxycedrus</i> Ginebró		Ma. Me. Ei. For. Ca.	2-4	2-3							C															
<i>Lavandula dentata</i> Gal·landa		Ma. Ei.	0,6-0,8	0,6-0,8							S															
<i>Lavandula stoechas</i> Tomaní		Me.	0,2-0,4	0,2-0,4							S															
<i>Phillyrea angustifolia</i> Aladern de fulla estreta		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,8-2	0,8-2							C				*											
<i>Pinus halepensis</i> Pi		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	25	7-12							S															
<i>Pinus pinaster</i> Pinastre		Me.	25	7-12							S															
<i>Pinus pinea</i> Pi ver		Ma. Ei. For.	25	7-12							S															
<i>Quercus coccifera</i> Coscoll		Ma. Ei.	2-4	2-5							S															

Pinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
		ALCADA	AMPLADA												NECTAR	POL·LÈN								
<i>Ruta chalepensis</i> Ruda	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,3-0,5	0,3-0,4	✿				🍏		S	💧	☀️	👤		🐝	🐝	🦋		🐾			🌿	☕	
<i>Ruta montana</i> Ruda de bosc	Ma.	0,1-0,5	0,2-0,4	✿				🍏		S	💧	☀️	👤		🐝	🐝	🦋		🐾			🌿	☕	
<i>Salvia rosmarinus</i> (= <i>Rosmarinus officinalis</i>) Romaní	Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,1-0,8	0,6-1,5	✿	✿	✿		🍏	🍏	S	💧	☀️	👤		🐝	🐝	🦋		🐾			🌿	☕	
<i>Teucrium capitatum</i> subsp. <i>majoricum</i> Herba de Sant Ponç	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,1-0,3	0,2-0,5	✿				🍏		S	💧	☀️	👤		🐝	🐝	🦋		🐾			🌿		
<i>Thymbra capitata</i> Frigola	Ma. Ei. For.	0,2-0,5	0,3-0,7	✿	✿			🍏		S	💧	☀️	👤		🐝	🐝	🦋		🐾			🌿	☕	

Els **ALZINARS** són ombrívols i humits, fet que condiona la presència de poques espècies arbustives. Es distribueixen des del nivell de la mar fins als 900 metres d'altitud.

L'activitat humana tradicional de l'alzinar de les illes ha estat ben intensa durant segles. La seva explotació pels carboners, llenyaters, calciners, pastors de porcs, etc. ha fet que a dia d'avui no trobem alzinars que no hagin estat modificats per l'activitat humana.

Alzinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT	
			ALCADA	AMPLADA													NECTAR									POLLEN
<i>Arbutus unedo</i> Arboçera		Ma. Me. Ei. Fo. Ca.	5-10	1,5-4							C															
<i>Erica arborea</i> Bruc		Ma. Me. Ei. Ca.	2-5	2-3							S															
<i>Euphorbia characias</i> Lletrera de visc		Ma. Me. Ca. Dra.	0,6-1	0,6-1							S															
<i>Hedera helix</i> Heura		Ma. Me. Ei.	15-20	15-20							C															
<i>Helleborus foetidus</i> Palònia pudenta		Ma.	0,3-0,6	0,3-0,6							S															
<i>Myrtus communis</i> Murtera		Ma. Me. Ei.	0,8-4	1-3							C															
<i>Paeonia cambessedesii</i> Peònia		Ma. Me. Ca.	0,3-0,8	0,3-0,8							C															
<i>Phillyrea latifolia</i> Aladern de fulla ampla		Ma. Me.	1-6	1-4							C															
<i>Phlomis italica</i> Estepa blanera		Ma. Me.	0,7-1	1-1,5							S															

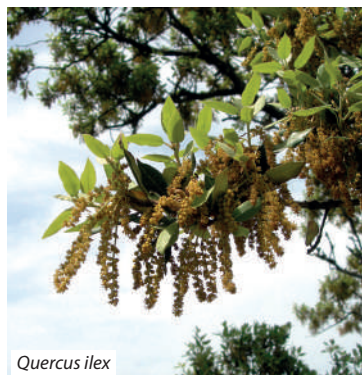
Alzinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HIDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALCADA	AMPLADA												NECTAR	POL·LEN								
<i>Quercus ilex</i> Alzina		Ma. Me.	10-20	4-10	✿				🍎	🍎	S	💧	☀️	🌳		🐝	🐝	🦋	🐦		✓		🍎		
<i>Rhamnus ludovici-salvatoris</i> Llampúdol bord	✓	Ma. Me. Ca.	1-2	1-1,5	✿				🍎	🍎	C	💧	☀️	🌳		🐝	🦋	🐦	🐮	✓					
<i>Ruscus aculeatus</i> Cirerer de betlem		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,4-1,2	0,4-1,5	✿		✿		🍎		C	💧	☀️	🌳								✓			
<i>Viburnum tinus</i> Marfull		Ma. Me. Ei.	1,5-3,5	1,5-2	✿		✿		🍎	🍎	C	💧	☀️	🌳		🐝	🐝	🐦		✓					
<i>Viola alba</i> subsp. <i>dehnhartii</i> Viola		Ma.	0,1-0,2	0,1-0,4	✿				🍎		S	💧	☀️	🌳				🦋							

Myrtus communis

Quercus ilex

Hedera helix

Arbutus unedo

Paeonia cambessedesii

Els **ULLASTRARS** són un dels exponents més representatius de la vegetació mediterrània pel seu caràcter càlid i sec, plenament adaptat a les dures condicions del clima.

Diversifiquen el paisatge insular i són font indispensable d'aliment i recursos per a la fauna.

Ullastrar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBIVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT	
		ALÇADA	AMPLADA													NECTAR									POLLEN
<i>Anagyris foetida</i> Garrover del dimoni	Ma. Me. Ei.	2-3	2-3							S															
<i>Asparagus horridus</i> Espereguera	Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,3-0,6	0,3-0,6							C				*											
<i>Carlina corymbosa</i> Card negre	Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,2-0,4	0,3-0,5							S				*											
<i>Ceratonia siliqua</i> Garrover	Ma. Me. Ei. For. Ca.	10	3-8							C															
<i>Chamaerops humilis</i> Garballó	Ma. Me. Ei.	1-6	1-3							C															
<i>Cistus monspeliensis</i> Estepa Ilimonenca	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,5-1	0,5-1							S															
<i>Cneorua tricoccon</i> Olivella	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,4-0,8	0,4-0,8							C															
<i>Coronilla valentina</i> subsp. <i>glauca</i> Carolina	Ma. Me.	0,8-1,2	0,8-1,2							S															
<i>Ephedra fragilis</i> Trompera	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	2-3	2-3							C				*											

Ullastrar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HIDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS	ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
		ALCADA	AMPLADA												NECTAR	POLLEN							
<i>Euphorbia dendroides</i> Lletrerasa	Ma. Me. Ca. Dra.	1-2	1-2							S													
<i>Euphorbia pithyusa</i> Lletrera	Ma. Me. Ei. Dra.	0,3-0,7	0,3-0,5							S				*									
<i>Ferula communis</i> Canyaferla	Ma. Me. Ei. For. Ca.	2-3	1-2							S													
<i>Lonicera implexa</i> Garravera	Ma. Me. Ei. For. Ca.	2,5	0,8-2							S													
<i>Lotus dorycnium</i> (= <i>Dorycnium pentaphyllum</i>) Botja	Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,2-1	0,3-1							S													
<i>Medicago arborea</i> Alfals arbori	Ma. Me. Ei.	0,8-1,5	0,8-1							S				*									
<i>Medicago citrina</i> Alfals arbori marí	Ei. Ca.	1-2	1-2							S				*									
<i>Olea europaea</i> Ullastre	Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,8-10	1-15							C				*									
<i>Phillyrea media</i> Aladern menorquí	Ma. Me.	0,8-2	0,8-3							C				*									

Ullastrar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HIDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALCADA	AMPLADA	■	■	■	■	■	■						■	■								
<i>Pistacia lentiscus</i> Mata		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,6-7	0,8-6	■				■	■	C	■	■	■		■	■								
<i>Rhamnus alaternus</i> Llampúdol		Ma. Me. Ei.	1-8	1-6	■		■	■			C	■	■	■		■	■	■	■						

Els **BOSCOS DE RIBERA** i **VEGETACIÓ DE TORRENTS** no ocupen grans extensions, però són formacions d'enorme interès per les funcions biològiques i ambientals que generen, com són la regulació del cicle de l'aigua, la mobilització de les espècies de fauna mitjançant la creació de corredors biològics i la generació d'un paisatge diversificat.

Ribera i torrents

Nom científic Nom comú	ENDEMISME ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ				ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ				TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
		ALÇADA	AMPLADA													NECTAR	POL·LEN									
<i>Celtis australis</i> Lledoner	Ma.	20	10-20							C																
<i>Clematis flammula</i> Vidriella	Ma. Me. Ei.	1-2	2-3							S																
<i>Crataegus monogyna</i> Cirerer de pastor	Ma. Me.	2-5	1,5-3							C																
<i>Fraxinus angustifolia</i> Fleix	Ma.	10-20	4-6							S																
<i>Hypericum perforatum</i> Herba de Sant Joan	Ma. Me. Ei. For.	0,2-0,5	0,3-0,5							S																
<i>Laurus nobilis</i> Llorer	Ma. Me. Ei.	5-10	2-4							C																
<i>Populus alba</i> Poll blanc	Ma. Me.	10-30	5-10							S																
<i>Populus nigra</i> Poll negre	Ma. Me.	20-30	10-20							S																
<i>Prunus spinosa</i> Aranyoner	Ma. Me.	3-5	1-4							C																

Ribera i torrents

Nom científic Nom comú	ENDEMIISME ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT					
		ALÇADA	AMPLADA	■	■	■	■	■	■						■	■									■	■	■	■	■
				■	■	■	■	■	■						■	■									■	■	■	■	■
<i>Quercus cerrioides</i> Roure	Ma.	20	4-15	■	■	■	■	■	■	S	■	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■	■						
<i>Rubus ulmifolius</i> Abatzer	Ma. Me. Ei. Ca.	1-3	3-6	■	■	■	■	■	■	C	■	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■	■						
<i>Ulmus minor</i> Om	Ma. Me. Ei.	20-30	8-10	■	■	■	■	■	■	S	■	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■	■						
<i>Vinca difformis</i> Proenga	Ma. Me. Ei.	0,2-0,4	1-2	■	■	■	■	■	■	S	■	■	■		■	■	■	■	■	■	■	■	■						
<i>Vitex agnus-castus</i> Aloc	Ma. Me. Ei.	1,5-5	2-5	■	■	■	■	■	■	S	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■						

Laurus nobilis

Ulmus minor

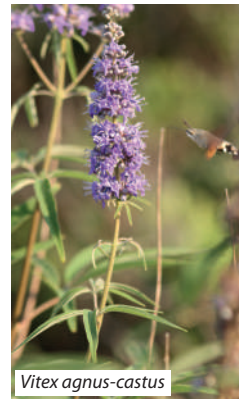
Prunus spinosa

Hypericum perforatum

Populus alba

Vitex agnus-castus

Vinca difformis

La **VEGETACIÓ DE LES DUNES** i el bosc que s'hi desenvolupa, el **SAVINAR**, es caracteritza per l'adaptació a suportar forts vents que, juntament amb el tipus de sòl arenós, fa que les plantes que trobem en aquests ambients s'hagin hagut d'adaptar a la mobilitat de l'arena, i també a l'aridesa que això suposa.

Dunes i savinar

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HIDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALCADA	AMPLADA													NECTAR								
<i>Achillea maritima</i> Herba de Trucadors		Ma. Me. Ei. For.	0,3-0,5	0,5-1							S				*										
<i>Ammophila arenaria</i> Borró		Ma. Me. Ei. For.	0,5-1	0,8-1							S				*										
<i>Calystegia soldanella</i> Campaneta de la mar		Ma. Me. Ei. For.	0,1-0,2	0,2-0,4							S				*										
<i>Cistus clusii</i> Romaní mascle		Ma. Ei. For.	0,3-0,5	0,3-0,4							S														
<i>Eryngium maritimum</i> Card marí		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,4-0,6	0,4-0,6							S				*										
<i>Glaucium flavum</i> Cascall marí		Ma. Me. Ei. For. Ca.	0,3-0,7	0,4-0,6							S				*										
<i>Helianthemum caput-felis</i> Caps de moix		Ma. Ei.	0,2-0,5	0,3-0,6							S				*										
<i>Helichrysum stoechas</i> Flor de tot l'any		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,2-0,5	0,3-0,6							S				*										
<i>Juniperus oxycedrus</i> subsp. <i>macrocarpa</i> Càdec		Ma.	3-4	2-5							C				*										

Teucrium dunense

Ononis ramosissima

Helianthemum caput-felis

Achillea maritima

Glaucium flavum

Hellichrysum stoechas

Pancratium maritimum

Les formacions vegetals dels **SALOBRRARS** i de la **COSTA**, es veuen abocades a suportar grans concentracions de sals procedents de l'aigua de la mar. Per això moltes espècies disposen de glàndules excretors de sals, o les van acumulant a les seves fulles i/o tiges fent-se carnosos.

En el cas de la vegetació del litoral rocós, hi trobem un conjunt d'espècies en forma de coixinets espinosos, fruit de la seva adaptació als ambients ventosos i salins de la costa balear.

Salobrars i costa

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ		ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ		TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HIDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALCADA	AMPLADA										NECTAR	POLLEN								
<i>Anthemis maritima</i> Bolíg de mar		Ma. Me. Ei.	0,2-0,4	0,4-0,8					S				**										
<i>Artemisia caeruleascens</i> subsp. <i>gallica</i> Donzell marí		Ma. Me.	0,1-0,4	0,3-0,5					S				**										
<i>Astragalus balearicus</i> Eixorba-rates negre	✓	Ma. Me. Ca.	0,1-0,3	0,1-0,3					S														
<i>Crithmum maritimum</i> Fonoll marí		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,15-0,4	0,3-0,6					S				**										
<i>Helichrysum italicum</i> subsp. <i>tyrrhenicum</i> Sempreviva	✓	Ma.	0,3-0,6	0,4-0,6					S				*										
<i>Juncus acutus</i> Jonc		Ma. Me. Ei. For.	0,6-1,2	0,6-1,2					S														
<i>Launaea cervicornis</i> Socarrell	✓	Ma. Me. Dra.	0,1-0,2	0,1-0,3					S				*										
<i>Limonium virgatum</i> Saladina		Ma. Me. For.	0,1-0,4	0,1-0,4					S				**										

Salobrars i costa

Nom científic Nom comú	ENDEMIISME ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HIDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL-LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
		ALCADA	AMPLADA												NECTAR	POL·LEN								
<i>Malva subovata</i> (=Lavatera maritima) Malva	Ma. Me. Ei. Ca.	0,5-1	0,5-0,8	✿	✿				🍏	S	💧	☀️	🌑	*	🐝	🐝								
<i>Pallenis maritima</i> (=Asteriscus maritimus) Botó de foc	Ma. Me. Ei. For. Dra.	0,2-0,4	0,3-0,5	✿	✿	✿			🍏	S	💧	☀️	🌑	*	🐝	🐝								
<i>Santolina magonica</i> Camamil·la	✓ Ma. Me.	0,3-0,4	0,4-0,6	✿	✿				🍏	S	💧	☀️	🌑	*	🐝	🐝	🦋		🐄		✓		☕	
<i>Tamarix canariensis</i> Tamarell	Ma. Me. Ei. For.	5-6	4-5	🌸					🍏	S	💧	☀️	🌑	*	🐝	🐝				✓				
<i>Tamarix gallica</i> Tamarell	Ma. Me. Ei. For.	6-10	6-5	✿					🍏	S	💧	☀️	🌑	*	🐝	🐝				✓				

Artemisia caerulescens subsp. *gallica*

Juncus acutus

Crithmum maritimum

Tamarix sp.

Pallenis maritima

A photograph of a rocky mountain slope. The upper part of the image shows a steep, light-colored rock face with visible vertical fissures and some small, dark green shrubs growing in crevices. The lower part of the image shows a more gradual slope covered in sparse, dry-looking vegetation, including small green bushes and patches of brownish grass. A white text box is overlaid on the left side of the image.

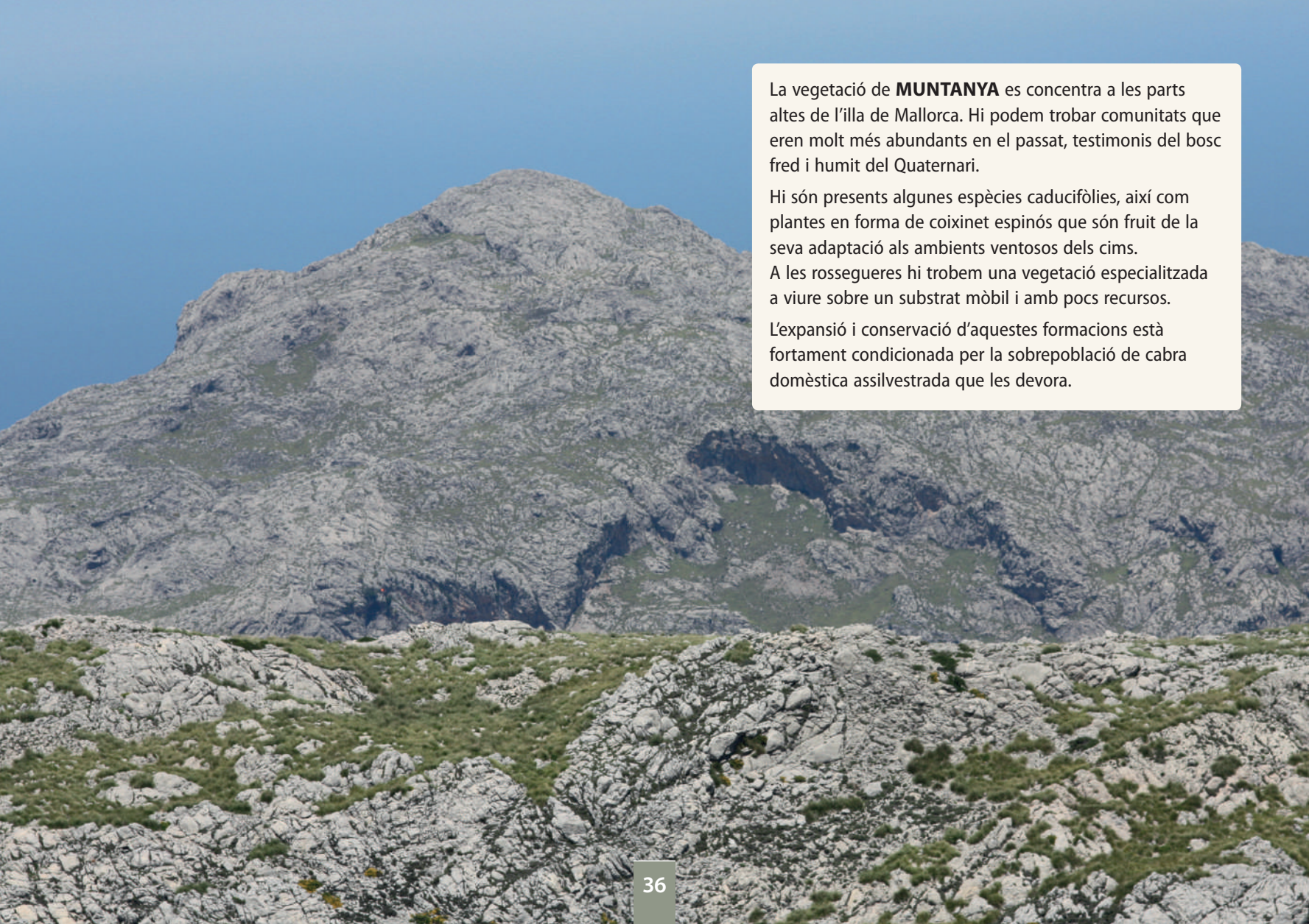
Els **PENYALS** són vertaders santuaris de biodiversitat insular degut a la seva especialització i a la gran quantitat d'endemismes que hi alberguen.

Les espècies que hi trobem sovint estan caracteritzades per flors vistoses degut a que han de cridar molt l'atenció als pol·linitzadors.

Viuen en un ambient pràcticament vertical i amb les plantes ben separades perquè només poden viure en les esclotxes o en les petites acumulacions de sòl entre la roca.

Penyals

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HÍDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT	
			ALÇADA	AMPLADA													NECTAR									POL·LEN
<i>Acer granatense</i> Rotaboc		Ma.	3-6	2-3							S															
<i>Capparis spinosa</i> Taparera		Ma. Me. Ei.	0,2-0,5	0,6-1,5							C				*											
<i>Cheirolophus intybaceus</i> Bracera de roca		Ma. Ei. For.	0,5-1	0,5-1							S															
<i>Dianthus rupicola</i> subsp. <i>bocchoriana</i> Clavell de roca	✓	Ma.	0,2-0,6	0,2-0,6							S															
<i>Digitalis minor</i> Didalera	✓	Ma. Me. Ca. Dra.	0,2-0,4	0,2-0,3							S															
<i>Hippocrepis balearica</i> Violeta de penyal	✓	Ma. Me. Ca. Dra.	0,3-0,5	0,5-1							S															
<i>Lomelosia cretica</i> Col de penyal		Ma. Me. Ei. For. Ca. Dra.	0,4-0,8	0,4-0,8							S															

La vegetació de **MUNTANYA** es concentra a les parts altes de l'illa de Mallorca. Hi podem trobar comunitats que eren molt més abundants en el passat, testimonis del bosc fred i humit del Quaternari.

Hi són presents algunes espècies caducifòlies, així com plantes en forma de coixinet espinós que són fruit de la seva adaptació als ambients ventosos dels cims. A les rossegures hi trobem una vegetació especialitzada a viure sobre un substrat mòbil i amb pocs recursos.

L'expansió i conservació d'aquestes formacions està fortament condicionada per la sobre població de cabra domèstica assilvestrada que les devora.

Muntanya

Nom científic Nom comú	ENDEMISME	ILLES	MIDA ORIENTATIVA PLANTA ADULTA (m)		ÈPOCA FLORACIÓ			ÈPOCA FRUCTIFICACIÓ			TIPUS FRUIT (SEC/CARNÓS)	NECESSITATS HIDRIQUES	INSOLACIÓ	PORT	TOLERÀNCIA SALINITAT	ATREUEN ABELLES I POL·LINITZADORS		ATREUEN PAPALLONES	ATREUEN OCELLS	RESISTENT A HERBÍVORS	PER BARDISSA	ESPINOSA	AROMÀTICA	PARTS COMESTIBLES	INFUSIÓ O CONDIMENT
			ALCADA	AMPLADA	■	■	■	■	■	■						■	■								
<i>Buxus balearica</i> Boix		Ma. Ca.	1-4	2-3	✿				🍏		S	💧 ☀️	🌿			🐝 🐝				🐄 🐑					
<i>Clinopodium rouyanum</i>	✓	Ma.	0,1-0,3	0,2-0,3	✿				🍏		S	💧 ☀️	🌿			🐝				🐄			✓		
<i>Hypericum balearicum</i> Estepa joana	✓	Ma. Me. Ei. Ca. Dra.	0,5-1,3	0,7-1	✿ ✿				🍏		S	💧 ☀️	🌿			🐝 🐝				🐄			✓		
<i>Teucrium asiaticum</i> Brutònica	✓	Ma. Me.	0,1-0,4	0,1-0,5	✿				🍏		S	💧 ☀️	🌿			🐝 🐝	🦋			🐄			✓		
<i>Teucrium balearicum</i> Eixorba-rates blanc	✓	Ma.	0,1-0,3	0,2-0,4	✿				🍏		S	💧 ☀️	🌿			🐝 🐝	🦋			🐄		✓	✓		

Els jardins ecosistèmics

Hi ha tants tipus de jardins com persones que els dissenyen. A finals de segle XX va començar a sorgir la idea de la jardineria ecosistèmica, que cerca crear i mantenir jardins que siguin sostenibles i saludables per als ecosistemes locals. Es basa en el coneixement dels ecosistemes naturals i en la comprensió de com les plantes interactuen amb el medi ambient, així com en l'ús de tècniques sostenibles de jardineria per reduir el consum d'aigua, l'ús de pesticides i altres pràctiques de la jardineria tradicional que poden posar en perill la nostra salut i la del medi. La natura al jardí no és només una moda, és una necessitat que afavoreix l'equilibri biològic.

A més a més, promou la diversitat de plantes, incloent espècies natives i autòctones, que són més resistents a les plagues i malalties i requeriran menys aigua i recursos per créixer. Fa servir el compostatge i altres tècniques de fertilització natural per afavorir la salut dels jardins. En general és una manera d'embellir el paisatge i al mateix temps preservar la biodiversitat i els ecosistemes locals. Per això des de la Xarxa Forestal es promouen aquests tipus de jardins en els centres educatius.

Una de les formes de contribuir a la millora de la biodiversitat del nostre jardí és fer que sigui el més atractiu

possible per a les **PAPALLONES** i altres insectes pol·linitzadors com ara les abelles. Això no només estimularà la presència d'altres tipus de fauna, sinó que també en farà un lloc més atractiu i agradable.

Per això podeu tenir en compte els següents punts:

- » És recomanable que escolliu un lloc del jardí que rebi molta llum solar, que estigui protegit del vent i on es puguin col·locar pedres, troncs i altres elements on les papallones puguin descansar i refugiar-se.
- » Podeu plantar espècies amb flors de colors vistosos i que continguin abundant nèctar perquè les papallones adultes puguin alimentar-se.
- » És important seleccionar plantes que floreixin en diferents èpoques de l'any, perquè les papallones puguin trobar aliment durant tot l'any.
- » Evidentment, eviteu l'ús de qualsevol insecticida o pesticida.
- » Les papallones necessiten aigua per sobreviure, se'ls pot posar un plat o una petita font amb aigua neta.
- » Podeu investigar les espècies de papallones més comunes a la vostra zona. D'aquesta manera, podreu plantar les flors que aquestes espècies prefereixen.

Amb aquests passos, podreu crear un jardí de papallones que les atraurà i els proporcionarà un hàbitat adequat per viure i sobreviure. Per ajudar-vos, aquí teniu un llistat de les espècies més comunes de **papallones diürnes amb**

les plantes anomenades hostes o nutrícies on normalment ponen els ous i de les quals s'alimenten les erugues, d'aquesta forma estimulareu la posta d'ous al vostre jardí i podreu gaudir de tots els estadis del seu cicle vital.

NOM CIENTÍFIC	FAMÍLIA	NOM COMÚ	PLANTES NUTRÍCIES
<i>Argynnis pandora</i>	Nymphalidae	Papallona grossa de les violetes	<i>Viola</i> i <i>Ruta</i> .
<i>Aricia cramera</i>	Lycaenidae	Rogeta de l'esteperol	Geraniàcies: <i>Erodium cicutarium</i> , <i>Erodium malacoides</i> , etc. Cistàcies: <i>Helianthemum</i> i <i>Tuberaria</i> .
<i>Callophrys rubi</i>	Lycaenidae	Verdeta	Lleguminoses: <i>Lotus</i> , <i>Trifolium</i> , etc. Geraniàcies: <i>Geranium</i> .
<i>Celastrina argiolus</i>	Lycaenidae	Blaveta de l'heura	<i>Hedera helix</i> . Lleguminoses: <i>Genista</i> , <i>Melilotus</i> , <i>Medicago sativa</i> . <i>Ilex aquifolium</i> , <i>Rubus</i> , <i>Arbutus unedo</i> , <i>Rhamnus</i> , <i>Erica arborea</i> , <i>Clematis</i> , etc.
<i>Charaxes jasius</i>	Nymphalidae	Papallona de l'arbocera	<i>Arbutus unedo</i> , <i>Sorghum</i> , <i>Laurus nobilis</i> , etc.
<i>Coenonympha pamphilus</i>	Satyridae	Grogueta	Gramínies: <i>Poa annua</i> , <i>Festuca</i> , <i>Agrostis</i> , <i>Anthoxanthum odoratum</i> , <i>Dactylis glomerata</i> , etc.
<i>Colias crocea</i>	Pieridae	Safranera	Lleguminoses.
<i>Gonepteryx cleopatra</i>	Pieridae	Papallona groga	<i>Rhamnus alaternus</i> .
<i>Hipparchia fidia</i>	Satyridae	Papallona de penya	Gramínies: <i>Oryzopsis</i> , <i>Dactylis</i> , <i>Cynodon</i> , <i>Brachypodium</i> , <i>Festuca</i> , <i>Poa</i> , <i>Lolium</i> , etc.
<i>Lampides boeticus</i>	Lycaenidae	Blaveta del pèsol	Lleguminoses: <i>Pisum</i> , <i>Vicia</i> , <i>Onobrychis</i> , <i>Hedysarum</i> , <i>Genista</i> , <i>Lotus</i> , <i>Lathyrus</i> , <i>Medicago</i> , <i>Astragalus</i> , etc. <i>Capparis spinosa</i> .
<i>Lasiommata megera</i>	Satyridae	Papallona del margall	Gramínies: <i>Poa</i> , <i>Dactylis glomerata</i> , <i>Brachypodium</i> , <i>Bromus</i> , <i>Festuca ovina</i> , <i>Agrostis</i> , <i>Aegilops</i> , <i>Stipa</i> , <i>Hordeum</i> , etc.

NOM CIENTÍFIC	FAMÍLIA	NOM COMÚ	PLANTES NUTRÍCIES
<i>Leptidea sinapis</i>	Pieridae	Blanqueta	Lleguminoses: <i>Lathyrus</i> , <i>Lotus corniculatus</i> , <i>Sinapis</i> , <i>Vicia</i> , <i>Coronilla</i> , <i>Medicago</i> , etc.
<i>Leptotes pirithous</i>	Lycaenidae	Blaveta del romaní	Lleguminoses, Rosàcies, Plumbaginàcies, etc.
<i>Lycaena phlaeas</i>	Lycaenidae	Rogeta	<i>Rumex</i> i <i>Polygonum</i> .
<i>Lysandra bellargus</i>	Lycaenidae	Blaveta africana	Lleguminoses.
<i>Maniola jurtina</i>	Satyridae	Papallona grossa de garriga	Gramínies: <i>Brachypodium</i> , <i>Elymus</i> , <i>Poa annua</i> , <i>Festuca</i> , <i>Agrostis</i> , <i>Dactylis glomerata</i> , <i>Stipa</i> , <i>Hordeum</i> , <i>Anthoxanthum odoratum</i> , <i>Bromus</i> , <i>Lolium</i> , etc.
<i>Papilio machaon</i>	Papilionidae	Rei	Umbel·líferes: <i>Foeniculum vulgare</i> i <i>Daucus carota</i> . Rutàcies: <i>Ruta</i> .
<i>Pararge aegeria</i>	Satyridae	Papallona del gram	Gramínies: <i>Hordeum</i> , <i>Elymus</i> , <i>Brachypodium</i> , <i>Poa</i> , <i>Dactylis</i> , etc.
<i>Pieris brassicae</i>	Pieridae	Blanca de la col	Crucíferes: <i>Brassica oleracea</i> , <i>Brassica napus</i> , <i>Cardamine</i> , <i>Raphanus</i> , etc. <i>Tropaeolum majus</i> , <i>Reseda lutea</i> , etc.
<i>Pieris napi</i>	Pieridae	Blanqueta del rave	Crucíferes: <i>Brassica oleracea</i> , <i>Brassica napus</i> , <i>Sisymbrium officinale</i> , <i>Sinapis arvensis</i> , <i>Nasturtium officinale</i> , <i>Biscutella</i> , <i>Raphanus</i> . Resedàcies: <i>Reseda lutea</i> , <i>Reseda alba</i> .
<i>Pieris rapae</i>	Pieridae	Blanqueta de la ravenissa	Crucíferes: <i>Brassica oleracea</i> , <i>Brassica napus</i> , <i>Raphanus</i> , <i>Arabis</i> , <i>Sinapis</i> , <i>Lepidium</i> , <i>Biscutella</i> , <i>Sisymbrium</i> , etc. Resedàcies: <i>Reseda lutea</i> . <i>Tropaeolum majus</i> . <i>Capparis spinosa</i> . <i>Atriplex</i> .
<i>Polyommatus celina</i>	Lycaenidae	Blaveta africana	Lleguminoses: <i>Trifolium</i> , <i>Medicago</i> , etc.
<i>Pontia daplidice</i>	Pieridae	Blanqueta tacada	Crucíferes: <i>Sinapis</i> , <i>Sisymbrium</i> , <i>Arabis</i> . Resedàcies: <i>Reseda luteola</i> .
<i>Pyronia cecilia</i>	Satyridae	Papallona de garriga	Gramínies: <i>Brachypodium</i> , <i>Aira</i> , <i>Poa</i> , <i>Festuca</i> , etc.
<i>Vanessa atalanta</i>	Nymphalidae	Papallona reina	Urticàcies: <i>Urtica</i> , <i>Parietaria</i> . Compostes: <i>Carduus</i> , etc.
<i>Vanessa cardui</i>	Nymphalidae	Migradora dels cards	Compostes: cards. Malvàcies.

Les ABELLES són molt importants com a insectes pol·litzadors. Es calcula que el 75% dels cultius d'aliments a nivell mundial depenen de la pol·lització per insectes i especialment per abelles. A tota Europa, les poblacions d'abelles i les reserves de mel han disminuït dràsticament des del 2015, en algunes zones fins a un 30% anual a causa de les temperatures extremes, les inundacions, les sequeres i altres fenòmens conseqüència del canvi climàtic. Per això, **també s'han inclòs indicacions al catàleg per donar informació sobre l'interès que cada espècie pot tenir pel que fa a la producció de pol·len i nèctar.**

Les abelles poden arribar a desplaçar-se fins a 3 km en la recerca de pol·len. El nostre jardí pot contribuir a la pol·lització del nostre entorn. **Alguns consells:**

- » Poseu a disposició aigua en forma de bassa o pica d'aigua. Hi podeu posar dins algunes pedres que sobresurtin de la superfície o bé senzillament uns taps de suro; les abelles no saben nedar i aquests elements permeten a aquests insectes beure aigua.
- » Trieu espècies que impliquin una floració esglaonada al llarg de l'any, d'aquesta manera s'ofereix aliment a les abelles el màxim de mesos possibles.
- » Evitau l'ús de pesticides que poden ser perjudicials per a les abelles.

També **podem fer que el nostre jardí sigui atractiu per als OCELLS.** Per això hi ha diversos factors que cal tenir en compte:

- » Poseu a disposició aigua en forma de bassa, font, plat o banyera d'aigua. Els ocells necessiten aigua per beure i banyar-se.
- » Planteu arbres i arbustos que proporcionin lloc per a la nidificació, refugi i alimentació dels ocells.
- » Trieu plantes que atrauen insectes, que són una font d'aliment per als ocells. Trieu flors que floreixin en diferents èpoques de l'any per proporcionar aliments durant tot l'any.
- » Oferiu menjar en menjadors d'ocells omplerts de llavors o fruites, o bé planteu flors que produeixen llavors o fruites que els ocells puguin menjar.
- » Proporcioneu llocs per a la nidificació amb caixes-niu. Podeu triar caixes-niu amb diferents mides i formes depenent de l'espècie que vulgueu atraure.
- » Evitau l'ús de pesticides, que poden ser perjudicials per als ocells i altres animals.
- » Creau diferents nivells amb arbres alts, arbustos mitjans i flors baixes per proporcionar diferents zones per als ocells.
- » Creau espais oberts perquè els ocells puguin volar i moure's lliurement.

A continuació, teniu una **llista d'espècies d'ocells i el seu tipus d'alimentació** per ajudar-vos a planificar un jardí que sigui atractiu per a ells i gaudir de la seva presència al vostre jardí.

NOM CIENTÍFIC	NOM COMÚ	ALIMENTACIÓ
<i>Carduelis cannabina</i>	Passarell	Granívor. Llavors petites que va cercant enterra. Captura insectes en època reproductiva.
<i>Carduelis carduelis</i>	Cadenera	Granívor. Llavors de cards i altres moltes plantes de la família de les compostes. També consumeix brots florals i llavors de ravenisses (Crucíferes).
<i>Carduelis spinus</i>	Lleonet	Granívor. Llavors de <i>Pinus halepensis</i> , <i>Ulmus minor</i> i plantes herbàcies. Captura insectes en època reproductiva.
<i>Carduelis chloris</i>	Verderol	Granívor. Llavors de <i>Pinus halepensis</i> , <i>Pinus pinea</i> , de ravenissa (Crucíferes). Fruits carnosos quan alimenten als polls. Captura insectes en època reproductiva.
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Durbec	Fruits i llavors. <i>Rosa</i> sp., <i>Olea europaea</i> , <i>Celtis australis</i> . Brots i tiges tendres d'arbres i arbusts.
<i>Columba palumbus</i>	Tudó	Fruits carnosos. <i>Pistacia lentiscus</i> , <i>Olea europaea</i> , <i>Quercus</i> . Fulles de dicotiledònies.
<i>Emberiza cirlus</i>	Sól.lera boscana	Llavors de gramínies. Captura insectes en època reproductiva.
<i>Erithacus rubecula</i>	Ropit	Insectívor. Completa la dieta amb glans de <i>Quercus</i> trossejats i fruits carnosos
<i>Fringilla coelebs</i>	Pinsà	Omnívor. Llavors de <i>Lavandula dentata</i> , <i>Heliotropium europaeum</i> , Girasol, etc. Fruits carnosos. Brots tendres.
<i>Lanius senator</i>	Capsigrany	Utilitza plantes espinoses on clava els insectes que menja.
<i>Loxia curvirostra</i>	Trencapinyons	Llavors de <i>Pinus halepensis</i> . Secundàriament altres fruits tant secs com carnosos.
<i>Miliaria calandra</i>	Sól.lera	Llavors de gramínies. Captura insectes en època reproductiva.
<i>Oriolus oriolus</i>	Oriol	Insectívor. Fruits carnosos de <i>Ficus carica</i> , <i>Morus alba</i> , <i>Rubus ulmifolius</i> , <i>Sambucus</i> , etc.

NOM CIENTÍFIC	NOM COMÚ	ALIMENTACIÓ
<i>Parus major</i>	Ferrerico	Insectívor. A tardor incorpora fruits carnosos de <i>Rubus ulmifolius</i> , <i>Ficus carica</i> , <i>Arbutus unedo</i> , etc.
<i>Passer domesticus</i>	Gorrió	Omnívor. Llavors de gramínies i fruits carnosos.
<i>Phoenicurus ochrurus</i>	Coa-roja de barraca	Invertebrats. Ocasionalment fruits carnosos i llavors.
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Coa-roja	Insectívor. Durant la migració menja fruits carnosos.
<i>Regulus ignicapilla</i>	Reietó cellablanc	Insectívor. Pot polinitzar <i>Rahmnus alaternus</i> .
<i>Serinus serinus</i>	Gafarró	Granívor. Tot tipus de llavors tant de fruit sec com carnosos
<i>Streptopelia decaocto</i>	Tórtora turca	Granívor. Principalment de cereals
<i>Streptopelia turtur</i>	Tórtora	Granívor. Principalment de cereals
<i>Sturnus vulgaris</i>	Estornell	Frugívor a tardor i hivern. Fruits carnosos. A primavera i estiu s'alimenta d'invertebrats.
<i>Sylvia atricapilla</i>	Busqueret de capell	Insectívor. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
<i>Sylvia cantillans moltonii</i>	Busqueret de garriga	Insectívor. Pot menjar llavors de plantes herbàcies i fruits carnosos. Pot pol·linitzar d'algunes plantes.
<i>Sylvia melanocephala</i>	Busqueret de cap negre	Insectívor. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
<i>Turdus merula</i>	Mèrlera	Insectívor. Pot menjar llavors de plantes herbàcies i fruits carnosos. Pot pol·linitzar d'algunes plantes.
<i>Turdus philomelos</i>	Tord	Invertebrats. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
<i>Turdus viscivorus</i>	Tord	Invertebrats. Encara que a tardor i hivern s'alimenta de fruits carnosos.
<i>Luscinia megarhynchos</i>	Rossinyol	Insectívor. Complementa la seva dieta amb fruits carnosos a finals d'estiu i tardor abans de la migració.

«Catàleg de plantes autòctones
del viver forestal de les Illes Balears»

© Text: Carles Cardona Ametller

© Disseny i maquetació: susanacardona.es

© Fotografies: Xarxa Forestal i Carles Cardona Ametller

© de l'edició: Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi
Natural. Govern de les Illes Balears.

Impressió: Amadip Esment

Dipòsit legal: PM XXX-2024

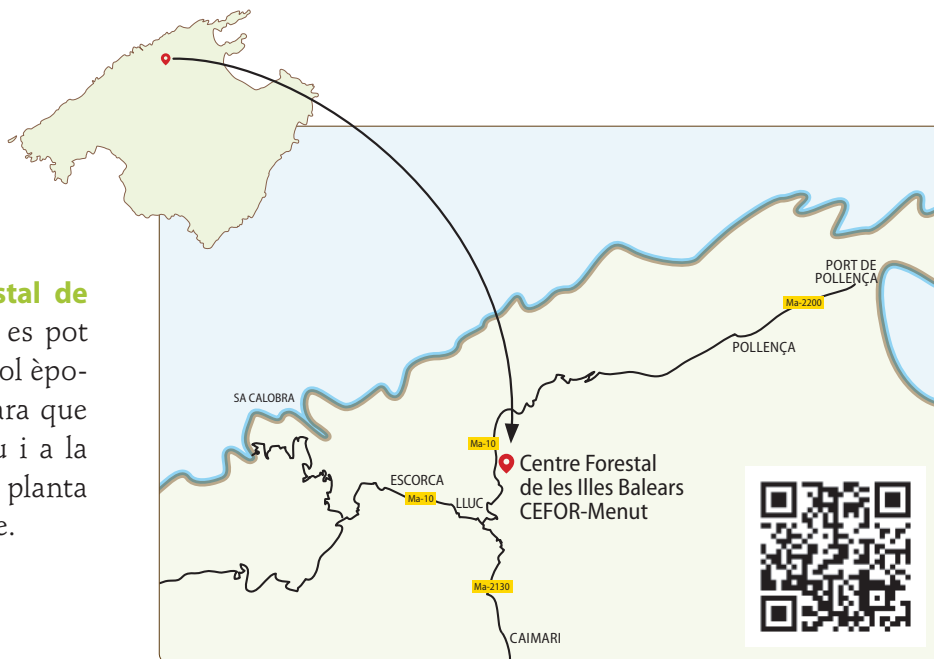
Amb la col·laboració de tot l'equip del CEFOR i del Servei
de Gestió Forestal i Protecció del Sòl de la Conselleria d'Agricul-
tura, Pesca i Medi Natural.

Citació d'aquesta publicació:

Cardona, C. 2024. Catàleg de plantes autòctones del vi-
ver forestal de les Illes Balears. Servei de Gestió Forestal
i Protecció del Sòl. Conselleria d'Agricultura, Pesca i Medi
Natural. Govern de les Illes Balears. Palma.

El **Centre Forestal de les Illes Balears** es pot visitar a qualsevol època de l'any, encara que és a final d'estiu i a la tardor quan més planta tenim disponible.

Trobareu els **horaris i més informació** a l'apartat «Bosc» de la web de la Xarxa Forestal:

xarxaforestal.org

**Conselleria d'Agricultura,
Pesca i Medi Natural**
Direcció General de Medi Natural
i Gestió Forestal

CEFOR MENUT
CENTRE FORESTAL DE LES ILLES BALEARS

XARXA
FORESTAL